

El carrer Nou del Teatre

306

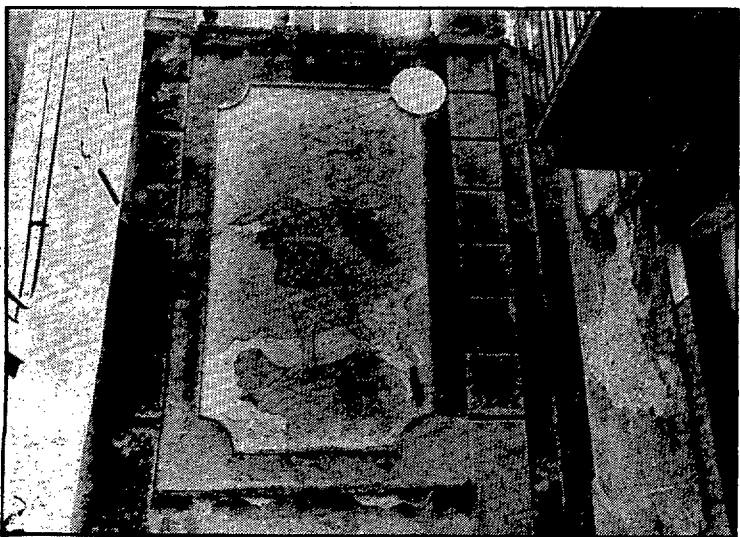
El carrer Nou del Teatre pertany al barri vell i s'estén des de la plaça del Vi fins el carrer de Sant Josep, després d'encreuar-se amb la plaça Bell-lloc, i els carrers de n'Auriga, de Talarn i d'en Mora. Acaba davant d'un tram d'escaleres, a la paret de les quals algun pintor incògnit ha deixat l'empremta del seu art.

DOCUMENTAT DES DEL SEGLE XIV

Aquest carrer es configura al llarg del segle XIV, puix que fins aleshores sembla que era una simple torrentera per on baixava l'aigua pluvial de la muntanya de les Pedreres en fer via vers el llit del riu Onyar. La creixença és lenta, i poc a poc és projecta en dos trams: l'anomenat carrer Nou — que ja es documenta des de l'any 1392 — i un segon tram que fins entrat el segle XIX mantindrà una personalitat ben diferenciada, conegut primer com a carrer «Trilla de Bordils» i més tard com a carrer del «Pallol».

Al llibre d'actes de l'Arxiu Històric de la Ciutat trobem que els jurats compren quatre cases a Marianna Casanovas per a la fàbrica de moneda, i que l'edifici és situat a l'esmentat carrer Trilla de Bordils — cognom representatiu d'una coneguda família de la ciutat — i que el mateix local amb el pas dels anys s'empra com a dipòsit i magatzem de palla de la ciutat. Hom el coneixia com «El Pallol», i al segle XVIII serveix per denominar aquest tram de carrer. Era situat on a hores d'ara hi ha l'escenari del Teatre Municipal, i el carrer s'allargassava fins on actualment hi trobem el cinema Modern.

Gràcies al minuciós estudi de Joan Boadas relatiu a la Girona de començaments del segle XVIII, sabem que el carrer del Pallol en l'any 1716 comptava amb quatre cases, habitades per dos serradors, un botiguer i un procurador fiscal de la cort eclesiàstica. Més tard, el Pallol o graner públic esdevingué la seu del Teatre Municipal. Segons Josep Maria Pla i Dalmáu la porta d'accés al Pallol encara es conserva: seria la que enguany s'utilitza per entrar els decorats i altres estris a l'escenari del Teatre. Dalt de tot porta esculpit l'escut de la ciutat i la data 1612, que correspon a l'any de la seva construcció.

Joan Anton Palacios i Lluís Hereu van pintar l'any 1978 aquest «Boig del Torot» en una paret del carrer. (Foto: Joan Castro)

Amb la construcció l'any 1860 de l'actual Teatre Municipal es canvia substancialment la fesomia de l'indret i desapareix definitivament un pas peatonal que recordava l'antic carrer del Pallol, i que ara s'esvaeix enmig dels petits patis que volten l'edifici del Teatre. Tanmateix, l'obertura del carrer Nou — entre Gran Via de Jaume I i el Pont de Pedra — planteja una dualitat de noms en el nomenclator que la saviesa popular soluciona tot anomenant «carrer Nou del Teatre» al que avui estem historiant, i mantenint el de «carrer Nou» a la nova via aleshores oberta i que actualment encara conserva el mateix nom.

L'ACABAMENT DEL CARRER

L'any 1895 es presentava el projecte de perllongació del carrer Nou del Teatre per enllaçar-lo amb el carrer de Sant Josep, reforma que s'allargà anys i panys i que travessà per diverses incidències: el març del 1917 l'Ajuntament prenia el següent acord: «**Aceptar el ofrecimiento y petición del Sr. Luis Coma de Germen para la apertura del trozo de calle Nueva del Teatro hasta la de San José, mediante cesión por parte del expresado Señor de los terrenos necesarios, a cambio de que el Ayuntamiento tome a su cargo la reconstrucción de la fachada de la casa de su propiedad**» (que aleshores era la número 22), tot i que el 1919 encara se n'urgia l'acabament de l'obra. Pel 1922 es fa el projecte d'una escalinata — la que hi ha actualment — i que reeixiria després de diverses negociacions. Finalment, a la darrera de l'any 1923 l'enllaç entre ambdós carrers es feia realitat, tot i que sembla que amb una certa provisionalitat.

UNA VIA SENYORIAL

El Dr. Jaume Marquès es fa ressò al llibre «Girona Vella» de l'antiguitat del carrer i de les cases senyorials que s'hi bastiren: així en fa estadants a llinatges com els de Pere Bordils (1490), Pere Roca i Benet Alemany (1570), Francesc des Puig (1584) i Josep Font i Morens (1650), si bé encara en ple segle XIX hi trobem com a propietaris destacats hisendats. El 1881, la casa n.º 1 — que actualment és

La font d'en Roca és un dels elements més personalitzadors del carrer Nou del Teatre. (Foto: Rafael Bosch)

la de més prestància i relleu de tot el carrer — era la de l'hisendat Josep Viñals, que sol·licitava permís per fer-hi reformes.

Tanmateix, el 1880, el matrimoni format per Francesc Batlle i Rosa Ribas compra el solar de l'antiga i ruïnosa casa del Marquès de Camps, a la qual s'hi podia accedir per la plaça Bell-lloc i el carrer Nou del Teatre. En fer la casa de nou, demanen permís per reconstruir el «Pou d'en Roca» — datat ja en el segle XVI — tot respectant-ne el seu secular ús públic, i per tal d'aconseguir el vist-i-plau de la Municipalitat dibuixen un panorama de l'indret certament preocupant. Assenyalen que és un «**depósito de suciedades, de escondite o maldades, y que da facilidad a ocultarse tras el brocal de dicho pozo, algun malhechor, o aleva asesino, que, en las negras y largas noches de invierno, sorprende al transeunte por la calle...**». Amb el permís concedit, hom edificà l'actual font que és situada a mig carrer i que duu a la llinada la data del 1881.

A més de la font, a la cruïlla amb el carrer de Talarn hi ha una capelleta amb la imatge de la Mare de Déu de la Mercè, amb una volta d'estil gòtic, coberta metàl·lica i l'escut de la Mercè. Hi ha una inscripció de força mal llegir, i al centre hi penja un fanal de ferro. La imatge actual és moderna, puix que la primitiva fou destruïda l'any 1936.

PARAIRES I TEIXIDORS

La població treballadora d'aquest carrer l'any 1558 es dedicava bàsicament al sector tèxtil — abunden els oficis de cardadors, paraires i teixidors de llana — i també al món de la construcció, amb un elevat nombre de mestres de cases. En canvi, quasi cent anys més tard — concretament el 1651 — si bé el nombre d'oficis es manté estable (prop de la cinquantena), la davallada del tèxtil és impressionant, i apareix una important diversificació.

A la primera del segle XVIII es constata una pèrdua del potencial demogràfic del carrer, que

compta amb oficis lligats a la construcció, el tèxtil, el comerç i l'alimentació. Tot i així, encara malda per mantenir estadants d'un cert relleu ciutadà: a la casa propietat de la família Carles hi vivia a la segona meitat de segle Jaume Oliveras, l'home més representatiu de la il·lustració gironina i capdavanter del gremi de paraires, i a la darrerria del segle s'hi hostatjava en Josep Anton Viader, metge afrancesat, que desenvolupà una gran activitat en el camp de la medicina gironina, alhora que escrigué nombroses obres de caire mèdic.

EL CINEMA MODERN

L'antic casalot propietat de la família Cors, i que l'any 1873 havia estat ocupat pel «Colegio de San Narciso» abans del seu definitiu trasllat al carrer Antoni M. Claret, fou emprat ja en aquest segle com a seu de l'entitat «Ateneo Social Democrático», que comptava amb un ampli espai per a teatre, balls i conferències. L'entitat es reorganitzà l'any 1941 — amb el nom de «Fomento de Cultura» — i arranjà un espai per a cinema, el qual ha pervingut en plena activitat fins els nostres dies. Una de les activitats més importants de l'entitat fou la sèrie de concerts que donava l'orfeó «Cants de Pàtria» que dirigia el mestre Josep Baró Güell.

Al carrer, en concret al número 16, hi havia l'any 1893 la seu del «Centro de Unión Republicana» i alhora la redacció i administració del seu diari «La Voz del Pueblo» (1893-1894), que poc més tard es traslladà a un pis del proper carrer de Sant Josep.

ELS ANYS CINQUANTA

Una de les característiques més acusades del carrer Nou del Teatre és el canvi que ha sofert en els darrers vint anys, doncs fins els anys cinquanta era habitat per famílies gironines de soca-rel, i mantenia un caire familiar i popular ben remarcable.

Així, hom recordava encara l'antic taller de l'avi Martí de les capses, o l'obrador del ferrer Fulcarà, i es podia trobar amb estadants com els Pratdesaba, els Adroher, el dentista Matamala, el sastre Mendoza, el lampista Cervino — d'origen italià —, la família de l'artista Pere Perpiñá, en Pere Carboner, i tants d'altres que mantien el càlcul tradicional d'aquest indret.

Al carrer hi havia viscut també la remarcable i malaguanyada atleta Anna Maria Molina, i actualment al casalot que duu el número 1 hi viu en Pere Codina, Director del Teatre Municipal. Altrament, el carrer s'ha vist envaït darrerament per bars i restaurants que ocupen les antigues cases de pedra, i que — juntament amb el cinema — li donen una certa vida nocturna.

Ramon Alberch i Fugueras

La Nonna
Ristorante Pizzeria
C. Nou del Teatre nr. Girona 10

HORARI: DE 1 a 4'30 i de 8 a 1

**PUB
FREAK'S**

C. Nou del Teatre, 18

GIRONA